

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

XXV. De expediendis negotiis.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

pralucet; ita rerum exemplaria, & primordia, (quando feliciter jacta sunt,) imitationem ætatis sequentis, ut plurimum, superant. Malum enim, in natura humana, naturali motu fertur; qui processu invalefcit: At bonum, ut fieri amat in violētis motibus in primo impetu fortissimum: Certe, omnis Medicina *Innovatio* est: Et qui *novæ remedia* accipere nolit, *novam mala* expectet. *Novator* enim maxime omnium *Tempus*, Quod si *Tempus*, decursu solo, res in pejus ferat; *Prudentia* vero & *Industria* eas in melius restituere non contendat, quis tandem erit finis mali? Hoc concedi profus debet; Quod consuetudine firmatum est, et si minus sit bonum aptum esse tamen temporibus; Quæque uno quasi alveo fluxerunt, fœdere quodam conjuncta esse; ubi contra *novæ veteribus* non usquequaq; tam concinne cohæreant: Etsi enim utilitate juvent: *novitate* tamē & inconformitate turbant. Sunt certe *Novitates*, tanquam advenæ aut peregrini quos admiratione plus, minus benevolentia prosequimur. Recte quidem hæc omnia, si *Tempus* quiesceret: hoc tamen indefesse in orbē agitatur. Inde fit, ut *importuna* & *morosa moris retentio*, res turbulenta sit, æque ac *Novitas*; & qui vetera superstitiose nimis reverentur, cedant in præsentis seculi ludibrium. Prudenter igitur facient homines, si, in *innovationibus* suis, à *Tempore* exemplum petant: *Tempus* enim *innovat* vel maxime, sed tacite, pedetentim, ac sine sensu. Illud enim pro certo habeas: Quod *novum* est, præter spem & expectationē accedere; & huic adjicere aliquid, illi eripere: At cui incremento est *Novitas*, ille fortuna gratias habet, & tempori: Cui vero nocumento, is *Novitatis* auctorem injuriarū postulat. Expedi præterea, *Experimentis novis*, in corporibus Politicis medendis, nõ uti: nisi urgens incumbat necessitas, aut evidens se ostendat utilitas; & sedulo cavere, ut *Reformationis studiū mutationem* inducat, non autem *studium mutationis Reformationem* prætexat. Quinetiam omnis *novitas*, quam rejicere fortasse non datur, pro suspecta tamen haberi debet. Deniq; ex *Scriptura* monito: *Stemus super vias antiquas atq; circumspiciamus, quæ sit via bona, & recta, & ambulemus in ea.*

XXV.

DE EXPEDIENDIS NEGOTIIS.

Celeritas nimia & affectata, negotia, ut plurimum, perdit. Similis est illi rei, quam *Medici Prædigestionem*, sive præproperam *Digestionem* vocant: quæ corpus implere solet humoribus crudis, & secretis feminibus morborum. Itaq; *Negotiorum expeditionem* ne metiaris per tempora consulendi, sed per *negotii ipsius progressum*. Et quemadmodum in cursu minime in passus granditate, aut pedū elevatione altiore, *celeritas* consistit, sed in motu corundem humiliore, & aquabili: Ita in *Negotiis*, mordicus rei inherere, neq; partē *negotii* nimiam pro una vice avidè amplecti, *celeritatem* in conficiendo procurat. Cura est nonnullis illud tantum, ut brevi tempore multum confecisse videantur; aut ut periodos aliquas *negotiorum* falsas confingant, quo acres in *negotio* existimentur: Verum aliud est, tempori parcere, *negotium* contrahendo, aliud intercidendo: *Negotia* autem in eum modum tracta, crebris nimirum congressibus, plerumq; sursum deorsum feruntur, magna inconstantia. *Novimus Virum* prudentem, cui semper in ore erat,

cum *festinationem* nimiam videret: *Manere paullisper, ut expediamus celerius.*

Ex altera parte, vera *Celeritas*, in *expediendis negotiis*, res est pretiosa. *Tempus* siquidem *negotiorum*, licuti pecunia mercium, est mensura. Emitur igitur *negotium* magno, ubi nimia est *protractio*. *Spartani*, & *Hispani*, tarditatis notati sunt: *Mi venga la muerte de Spagna: Veniet mors mea ab Hispania:* Tum, scio, cunctanter veniet.

Aurem illis præbe faciem, quibus primæ in informatione *negotii* partes demandatæ sunt: & potius viam illis monstres ab initio, quam postea in Orationis filo crebrius interrumpas. Qui enim in ordine, quem sibi præstituit, perturbatur, subsultabit, & prolixior fiet, dum memoriam suam recolliget; quam alias futurus fuisset, si sua methodo perrexisset. Sed interdum videre est, *Moderatorem* molestum esse magis, quam *Oratorem*.

Repetitiones plerumq; cum *temporis* jactura fiunt: At *Statum Questionis* sæpe repetere, lucrum est *temporis* vel maximum. Etenim complures sermones, profus abs re, in ipso partu, abigit. Orationes prolixæ & curiosæ, æque *expeditioni negotiorum* conveniunt, ac toga prælonga, terram verrens, cursui. Præfatiuncula, Transitiones belle, & Excusationes, atq; alia verba, quæ ad personam loquentis referuntur, *tempus* haud parum devastant: Et licet à modestia emanare videantur, sunt tamen revera gloriolæ captatrices. Sed cave, ne in rem ipsam, ab initio, descendas, cū in hominū voluntatibus impedimentū aliquod reperiatur, aut obstructio: Etenim animorum præoccupatio sermonū semper postulat præfationes: instar fomentationis ante unguentū, quo unguentum mollius subintret.

Ante omnia, *Ordo*, & *Distributio*, & *Partium* apta *Extractio*, *celeritatis* tanquam vita est: ita tamen ut *distributio* non sit nimium subtilis. Nam qui *partitione* non utetur, in *negotia* nunquam commode ingredietur; qui autem nimia utetur, vix emerget. *Tempora* prudenter diligere, *tempus* plurimum lucratur: intemptiva propositio, nil aliud, quam aërem verberare, & tempore abuti. Tres sunt *negotiorum* partes: *Præparatio*, *Consultatio* sive *Examinatio*, & *Perfectio*: Harum (si *Expeditioni* consulere in animo est media, sit opus multorum; Prima autem, & Ultima, Paucorum. Procedendū in *negotio* initium sumere ab iis quæ scripto comprehensa sunt, plerumque *Expeditionem* promovet: Licet enim contigerit, ea in totum rejici, nihilominus *Negativa* illa plus valebit ad consilia educenda, quam *indefinita*: Quemadmodum cinis magis generativus, quam pulvis.

XXVI.

DE PRUDENTIA APPARENTE.

Recepta est opinio: *Gallos* prudentiores esse quam videntur; *Hispanos* autem prudentiores videri quam sunt. Sed utcumque se res habeat inter *Gentes*: certum est, hoc usu venire inter *Personas* singulares. Sicut enim loquitur *Apostolus* de *pietate*: *Speciem pietatis habentes, sed virtutē ejus negantes*: Ita certe inveniuntur nonnulli, qui nugantur solēniter, cum prudentes minime sint, *magno conatu nugas*. Res est profecto prudētibus ridicula, & *Satyræ* digna, affectatores istos videre, in quot formas se vertant, & quali utantur arte quasi *prospectiva* qua superficie appareat corpus, quod profunditatem aut dimensionem solidi habeat. Alii tam